

Od 26. oktobra do 8. novembra 2019

Že tri četrtine rasti izvoza brez pomembnega ekonomskega učinka za Slovenijo

Septembrski izvoz blaga je bil medletno višji za 15,2 %, uvoz pa za 13,6 %, kar lahko pripišemo tako pozitivnemu koledarskemu učinku (medletna rast je bila avgusta zato precej nizka: +4,9 %), učinku višanja trgovinske dejavnosti z zdravili ter večjemu izvozu drugega blaga. V prvih devetih mesecih letošnjega leta se je rast izvoza blaga okrepila na 9,6 % (do avgusta še 8,9 %), uvoza pa za 11,8 % (do avgusta še 11,3 %). Če pogledamo le trende v septembru, lahko ugotovimo, da je k visoki rasti blagovne menjave največ prispevala visoka rast blagovne menjave s Švico. Pomembneje so k rasti prispevale še višje vrednosti izvoza v Srbijo in Rusijo ter uvoza iz Turčije in Kitajske. V prvih osmih mesecih je Švica prispevala k polovici prirasta k skupni blagovni menjavi, Hrvaška 9 %, Rusija 5,8 %, Italija 4,8 % ter Grčija 4,4 %. Po produktivnih skupinah so k skupaj 10,3-odstotni rasti blagovne menjave najbolj prispevali farmacevtski izdelki (55 %), katerim je sledila nafta (13 %), električna energija (4,3 %) ter plin (2,3 %). To so pretežno proizvodi, ki pri nas niso proizvedeni (del izvoženih zdravil sicer je; družba Krka je namreč v prvem polletju povečala prodajo na tujih trgih za 30 mio EUR, kar je sicer daleč manj od dodatnih 2 mrd EUR večjega izvoza farmacevtskih proizvodov v tem obdobju) ali pa je delež dodane vrednosti v izvozu izrazito nizek (električna energija, nafta in plin) in je predvsem vezan na logističen prenos blaga preko slovenskih meja. Tako kar tri četrtine izvoza oz. menjave ne predstavlja ekonomsko pomembnega dela, kar pomeni, da se nominalna rast izvoza blaga upočasnjuje na okoli 2,2 %.

Manj prenočitev Italijanov in Britancev

Septembrski podatki o turistih v Sloveniji so bili precej šibki in s tem slabši od naših pričakovanj. Medletno je bilo število prihodov turistov sicer za 4 % večje, prenočitev pa za 3 % manjše. Glede na september 2018 se je najbolj povečalo število prenočitev nemških turistov (za 15 %), medtem ko je bilo najbolj čutiti izpad italijanskih turistov (-12 %) ter gostov iz Združenega kraljestva (-8 %). Verjetno so ključni razlog za previdnost potrošnikov iz teh držav negotovosti, ki zadevajo ti dve državi. Tuji turisti so tudi v septembru 2019 največkrat prenočili v občini Ljubljana, sledile so občine Piran, Bled, Bohinj in Kranjska Gora. Domači turisti so v omenjenem mesecu največkrat prenočili v občinah Piran, Izola in Ankaran. Tudi v septembru 2019 so turisti ustvarili največ prenočitev v hotelih (več kot 680.000), vendar pa je bilo to število nekoliko nižje kot v septembru 2018. Po številu prenočitev so jim sledili zasebne sobe, apartmaji in hiše (v katerih je bilo sicer ustvarjenih za 4 % manj prenočitev kot septembra 2018) ter kampi (4 % več prenočitev kot septembra 2018).

Okoli polovica populacije po nakupih na splet

V zadnjih 12 mesecih je prek spleta nakupovalo 56 % oseb, starih 16–74 let. Za tri četrtine teh oseb je bil glavni motiv za spletno nakupovanje prihranek časa. Z naraščanjem števila oseb, ki uporabljajo internet, naraščajo tudi deleži oseb, ki uporabljajo internet za posamezne namene. Med temi naraščata tudi deleži tistih, ki nakupujejo ali naročijo izdelke ali storitve prek interneta. Spremenjenim nakupovalnim navadam prebivalcev se prilagajajo tudi podjetja. V letu 2018 je del svojega prihodka ustvarila s prodajo prek spletnih strani petina vseh podjetij z vsaj 10 zaposlenimi. Delež e-kupcev se je povečal v vseh starostnih skupinah prebivalcev: med 25–34-letniki na 78 %, med 16–24-letniki na 77 %, med 35–44-letniki na 71 %, med 45–54-letniki na 56 %, med 55–64-letniki na 35 % in med 65–74-letniki na 18 %. Največ e-kupcev je kupovalo prek spleta oblačila in športno opremo ali obutev (43 %) ter si prek spleta organiziralo nastanitve in prevoze (42 %). Dobrine za gospodinjstvo, npr. belo tehniko, pohištvo, je kupovalo 37 % e-kupcev (v 2018: 35 %). Po podatkih Statističnega urada RS so se prihodki v trgovini na drobno po pošti ali po internetu v prvih osmih mesecih nominalno povečali kar za 37 %, kar je bilo 30-krat hitreje kot v trgovini na drobno, brez motornih goriv in vozil. Tudi v letu prej (2018) je bila rast visoka (35 %). V predhodnem obdobju (2015–2017) je bila rast podobno visoka (28 % letno). Pri tem velja omeniti, da je Statistični urad začel pridobivati podatke od FURS-a o uvozu blaga, s katerimi je zajel tudi podatke o internetni prodaji prek portalov iz tujine. To je vodilo v visoke popravke rasti za nekaj let nazaj. Iz podatkov letnih finančnih izkazov sledi, da tudi slovenska podjetja na tem segmentu beležijo rast (+33 % v 2018), ki sicer okoli 37 % celotne prodaje ustvarijo pri tujih kupcih.

Bančna unija se izgublja v pogajanjih z različnimi interesi

Evroskupina nadaljuje pogajanja o bančni uniji, ki naj bi poskrbela za enotna pravila o likvidaciji bank, zaščiti varčevalcev, upoštevanju državnih obveznic kot netveganih v bančnih portfeljih ter harmonizaciji obdavčitve. Nemci zagovarjajo uskladitev obdavčitve dobičkov bank, čemur nasprotujejo Nizozemci. Nemci želijo uskladiti nacionalno insolvenčno zakonodajo, kar je zelo težko doseči, odgovornost za likvidacijo majhnih bank pa prenesti na evropsko raven. Temu najbolj

nasprotuje Italija, ki banke rešuje predvsem na način prevzemov s strani večjih, lokalnih bank. Na drugi strani želijo Nemci mednarodnim bančnim skupinam omogočiti, da jim ne bi bilo več potrebno zagotoviti kapitalske in likvidnostne zahteve za vse sestrške banke matične banke v tujini. Tako bi ti pogoji veljali le na ravni skupine v matični državi, ne pa v vsaki državi, kjer so hčerinske banke. Verjetno bi se s temi stališči strinjale vse večje države v območju evra, kjer je takšnih bank veliko.

Grki v lovu na dvig konkurenčnosti pri davkih

Grška vlada je sprejela drugi davčni paket, ki je namenjen davčni razbremenitvi. Davek od dohodkov pravnih oseb se znižuje že letos z 28 na 24 %, medtem ko se davek na dividende znižuje z 10 na 5 % v 2020. Davčna stopnja v 1. dohodninskem razredu se znižuje z 22 % na 9 %, medtem ko se bo dohodninska osnova vsakega gospodinjstva znižala za 1.000 EUR na otroka (dvig otroške olajšave). Na drugi strani želijo biti konkurenčni tudi za premožne tujce. Za te uvajajo fiksno davčno stopnjo v primeru, da investirajo vsaj 500.000 EUR. Davčni odpustek bi veljal za njih 15 let ter naj bi omogočil tudi oprostitev davka na sredstva pravnih oseb, ki jih imajo izven Grčije. Upokojenci bi bili deležni oprostitve plačila dohodnine na prejeto pokojnino iz matične države. To naj bi starejše bogataše iz Evrope in drugod spodbudilo, da se preselijo v Grčijo. Ta model je precej podoben portugalskemu iz 2009.

EK in EBRD o gospodarskih gibanjih v Sloveniji

EBRD in Evropska komisija sta v začetku novembra predstavila težko pričakovana pogleda na gospodarsko rast Slovenije. Prvi ocenjujejo, da bo letošnja rast pri 3 %, v naslednjem letu pa 2,8 %, pri čemer so glede na majsko napoved predvsem znižali oceno za letošnje leto (prej: 3,3 %), za naslednje leto pa so jo ohranili. Zanimivo je, da je EBRD oceno rasti za države zahodnega Balkana celo nekoliko dvignila (3,4 %), pri čemer jo je za Srbijo in Albanijo znižala na 3,5 %, za Severno Makedonijo pa povišala na 3,2 %. Rast v višegrajskih in baltskih državah naj bi bila pri 3,2 % nekoliko nižja kot letos (3,7 %). Ocena rasti Evropske komisije je podobna za 2020 (2,7 %) kot tudi 2021 (2,7 %), medtem ko je precej nižja za 2019 (2,6 %). Pri tem je zanimivo, da naj bi se stopnja bruto varčevanja celo povišala na 14,2 % v 2020 (13,7 % v 2019). V 2021 naj bi po njihovi oceni javni dolg v Sloveniji padel po 60 % BDP. Rast investicij naj bi v naslednjih dveh letih znašala realno 6 %, medtem ko naj bi bila rast investicij v stroje in opremo precej nižja (2,1 % letno). Ključen razlog so negotova pričakovanja o prihodnjem gibanju izvoza, ki naj bi predelovalno dejavnost spodbudila k selektivnemu investiranju v stroje in opremo. Investicije v gradbeno inženirske objekte in zgradbe bodo tako ključne za rast investicij.

Dogodki v tem tednu: petkove objave o opravljenih gradbenih delih in plačah

V ponedeljek, 11. 11., bo objavljen podatek o BDP v Združenem kraljestvu, rasti dohodka in stopnji brezposelnosti, kjer se pričakuje, da bo četrtna gospodarska rast negativna. Na portalu Markita bo objavljen podatek o tekočih poslovnih pričakovanja v največjih svetovnih gospodarstvih. V torek, 12. 11., bo objavljen nemški indikator razpoloženja finančnikov ZEW. V sredo, 13. 11., bodo septembrski podatki iz plačilne bilance pokazali, kako se umirja izvoz storitev potovanj in transporta. V petek, 15. 11., bodo razkriti podatki o septembrskih vrednostih opravljenih gradbenih del in plačah zaposlenih pri pravnih osebah. Septembrski podatki o transportnih gibanjih naj bi razkrili gibanja v cestnem, pomorskem in zračnem transportu.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 70-odstotna verjetnost za rast septembrske bruto plače med 4,5 in 5 % (NOVO).

Napoved 2: 60-odstotna verjetnost za medletno rast realne vrednosti opravljenih gradbenih del med 8 in 10 % (NOVO).

Napoved 3: 80-odstotna verjetnost za 4- do 5-odstotno medletno rast izvoza storitev v septembru (NOVO).